

برنامه راهبردی بخش خرما در کشور

زیر برنامه

تحقیقات مکانیزاسیون

مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور

۱۳۹۰

عنوان و نام پدیدآور	تحلیل زیربرنامه تحقیقات مکانیابی و برنامه راهبردی تحقیقات خرما/ انجمن موسسین تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اهواز: کردگار، ۱۳۹۰.
مستندات دیگر	۶۰ ص.: جدول؛ ۱۱ × ۱۷ سم.
مستندات ظاهری	مجموعه برنامه‌های راهبردی بخش خرما: ۷.
فروست	۸۲۰-۵۳۷۲-۰۰-۶۷۸-۹۷۸
سازگ	۹۷۸
وضعیت فهرست‌برداری	کشاورزی صنعتی -- ایران
موضوع	خرما -- ایران -- کشت و اصلاح
موضوع	موسسین تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور
سلسله‌افزوده	۱۳۹۰ ۳ ب / ۲۰۶۵/۲ HD
رده‌بندی کنگره	۳۳۸/۱۰۹۵۵
رده‌بندی دیویی	۲۱۷۵۲-۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	

برنامه راهبردی بخش خرما در کشور

زیربرنامه مکانیزاسیون

مؤلف: احمد مستعان

عضو هیئت علمی مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور

ویراستار ادبی: پرستو نیکبخت

کارشناس بخش خدمات فنی و تحقیقاتی مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور

ویراستار علمی: کمیته علمی و فنی مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور با

همکاری دکتر محضر حبیبی اصل

اجرا: مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

ناشر: انتشارات کردگار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۷۲-۸۲-۰

ناشر: انتشارات کردگار

(۰۶۱۱- ۲۲۶۵۱۸۵)

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	مقدمه
۸	مکانیزاسیون کشاورزی
۱۱	مهم‌ترین چالش‌های مکانیزاسیون در صنعت خرما
۱۲	چالش‌های تولید
۱۵	مشکلات ساختاری و بهره‌وری پایین فرآیند تولید خرما
۱۸	صعود از نخل و دسترسی به تاج آن
۲۰	گرده‌افشانی
۲۲	برداشت
۲۴	هرس و تکریب
۲۵	سمپاشی
۲۷	شخم یا خاک‌ورزی
۲۸	جداسازی و کشت پاجوش و نهال
۲۹	چالش‌های پس از برداشت انتقال و نگهداری خرما
۳۰	عملیات پایه بسته‌بندی خرما
۳۲	فرآوری ساده میوه خرما
۳۳	چالش‌های مدیریت مواد پسماند
۳۳	ضایعات میوه خرما و اجزای آن
۳۵	بقایای لیگنوسولوزی نخل خرما
۳۶	راهکارهای بهبود مشکلات مکانیزاسیون در صنعت خرما
۳۷	طرح‌های محوری در زیربرنامه مکانیزاسیون خرما بر حسب اولویت
۳۸	بخش اول: طرح‌های محوری مکانیزاسیون عملیات تولید
۴۰	بخش دوم: طرح‌های محوری مکانیزاسیون عملیات پس از برداشت خرما
۴۱	بخش سوم: طرح‌های محوری مکانیزاسیون مدیریت مواد پسماند
	زیرساخت‌ها، تجهیزات و نیروی انسانی مورد نیاز زیربرنامه مکانیزاسیون
۴۲	صنعت خرما
۴۴	مهم‌ترین دستاوردهای زیربرنامه مکانیزاسیون صنعت خرما
۴۵	فهرست منابع

مقدمه

توجه به میزان تولید و صادرات خرما به عنوان دومین محصول صادراتی کشور و سطح زیر کشت و تعداد بهره‌برداران شاغل در این حرفه نشان از صنعتی گسترده و با پتانسیل بالا دارد. نظر به اینکه بقاء هر صنعتی در گرو میزان بهره‌وری و سوددهی آن است، توجه به روش‌های مکانیزه تولید در این صنعت در راستای کاهش هزینه‌ها و افزایش کمی و کیفی تولید در جهت حفظ و ارتقاء شاخص‌های مثبت این محصول در اقتصاد ملی از اولویت خاصی برخوردار است.

ورود مکانیزاسیون در تولید و پس از برداشت خرما نیازمند دقت ویژه در شناخت مولفه‌های اساسی سیستم تولید، شناسایی ریشه‌ای عملیات، انتخاب و ابداع فناوری‌های مناسب و بهینه‌سازی آن‌ها در کنار اصلاح ساختار بخش خرما می‌باشد. در این میان جایگاه تحقیقات با توجه به پیچیدگی مساله و لزوم ارائه روش‌های فنی بهینه، نقشی مهم و برجسته دارد که با توجه به نتایج گذشته باید بر برنامه‌ای هدفمند و دقیق استوار گردد تا بتواند منجر به نتایج ثمربخش و توسعه نقش مکانیزاسیون در صنعت خرما شود. بر این اساس زیر برنامه تحقیقات مکانیزاسیون خرما در قالب برنامه تحقیقات خرما می‌باشد. نوشتار حاضر به تحلیل این برنامه همچون مفاهیم پایه و جایگاه مکانیزاسیون در صنعت خرما، ساختار کنونی این صنعت در کشور، چالش‌های اساسی آن و راهکارهای مناسب جهت توسعه مکانیزاسیون در آن می‌پردازد.

مکانیزاسیون کشاورزی

در میان دستاوردهای بشر، مکانیزاسیون کشاورزی، عنوان هفتمین دستاورد مهم قرن بیستم را به خود اختصاص داده است. چنین جایگاه‌هی با توجه به نتایج مثبت مکانیزاسیون در افزایش تولید، کاهش هزینه‌ها، انجام به موقع عملیات تولید، کاهش سختی کار و افزایش جذابیت آن و همچنین آزادسازی بخش وسیعی از نیروی کار انسانی برای توسعه و پیشرفت سایر صنایع بدست آمده است.

مکانیزاسیون کشاورزی مجموعه‌ای از علوم و فنون کاربردی است که مطالعه، شناخت و بکارگیری انواع مختلف ماشین و ابزار نیروی محرک در مراحل مختلف تولید و فراوری محصولات کشاورزی را شامل می‌شود که با توجه به ابعاد فنی، اقتصادی و اجتماعی بکار گرفته می‌شود و دربرگیرنده فناوری طراحی و تولید انبوه و تغییر در ساختار فنی، بهینه‌سازی، تعمیر، سرویس، انتخاب، کاربرد و تعویض انواع ماشین‌ها و وسایل می‌باشد. تعریف جدید مکانیزاسیون همگام با تغییر در حوزه سایر علوم و با در نظر گرفتن نیاز کشور با عنوان انتخاب ماشین‌های مناسب و کاربرد صحیح آنها با رعایت ملاحظات اقتصادی و سایر اصول توسعه پایدار، در فرآیند تولید و فراوری محصولات کشاورزی عرضه شده است.

مکانیزاسیون یکی از عوامل اصلی در توسعه کشاورزی و اساساً به مثابه رویکردی است که نیل بخش کشاورزی به مرحله تولید صنعتی و تجاری را ممکن می‌سازد. بنابراین،